

A

B

C

D

E

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning
Barn- ungdoms och skolavdelningen
Christina Lenander
tfn 508 05 142

Tjänsteutlåtande
3 april 2005

1 (4)

Dnr 510-067 – 2005

Sammanträde 26 april 2005

Till
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Kommunens uppföljningsansvar för ungdomar mellan 16 och 20 år
Revisionsrapport, dnr 420 / 01 - 2005.

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar och åberopar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på rapporten från revisorsgrupp 3 och 4.

Anders Meuller
stadsdelsdirektör

Elisabeth Barö Dérantz
avdelningschef

Birgitta Härröd
avdelningschef

Sammanfattning

Revisorsgrupperna 3 och 4 har granskat hur staden tar sitt uppföljningsansvar för de ungdomar mellan 16 och 20 år, som inte går i gymnasieskolan eller har någon annan känd sysselsättning. Granskningen visar att kunskapen om vem som har ansvaret för uppföljning av de ungdomar som står utanför gymnasieskolan inte är tillräcklig inom stadsdelsnämndernas och utbildningsförvaltningens verksamheter. Revisorernas bedömning är att staden inte har någon samlad kunskap om dessa ungdomar. Rapporten påtalar även behovet av ökat samarbete mellan grund- och gymnasieskola.

Bilaga: Kommunens uppföljningsansvar för ungdomar mellan 16 och 20 år.

Ärendets beredning

Ärendet utarbetat av Barn-, ungdoms och skolavdelningen i samråd med Individ och Familjeomsorgen, Barn och Unga.

Ärendet

Revisionskontoret har i enlighet med revisionsplanen för år 2004/2005 granskat hur staden tar sitt uppföljningsansvar för ungdomar mellan 16 och 20 år. Revisionen har genomförts genom granskning av dokument, intervjuer och enkäter. Cirka 45 rektorer, representerande såväl grund- som gymnasieskola, har besvarat frågor kring samverkan mellan grund- och gymnasieskola, rutiner vid elevs frånvaro och uppföljningsansvaret. Ungefär 15 studie- och yrkesvägledare har besvarat frågor kring sin roll vid elevernas ansökningsförfarande till gymnasieskola.

I rapporten beskrivs det påbörjade projektarbetet "Navigatorcentra för ungdomar". Elever i fristående skolor, särskolor eller elever inom S:t Örjans skolor ingår inte i denna granskning.

Revisorsgrupperna har vid ett gemensamt sammanträde behandlat rapporten, lämnat den till kommunstyrelsen och utbildningsnämnden för yttrande samt till stadsdelsnämnderna för kännedom. De stadsdelsnämnder som önskar kan lämna synpunkter på rapporten.

Sveriges skolplikt gäller till dess ungdomar fyllt 16 år eller tillfredsställande fullgjort högsta årskursen i grundskolan. Ansvaret för att tillse att alla barn går i skolan, åvilar enligt stadsdelarnas delegationsförteckningar rektorn för grundskolan. Kontroll av elevernas skolplacering sker två gånger per år. Grundskolans rektorer arbetar aktivt för att följa upp elevernas frånvaro genom ett fungerande samarbete med elevvårdsteam och föräldrar. Skolorna vidtar åtgärder för att andelen elever som lämnar grundskolan och har uppnått kunskapsmålen skall öka. Grundskolorna saknar dock tillräckliga ekonomiska resurser för att klara detta. Rektorer saknar forum för erfarenhetsutbyte mellan grund- och gymnasieskola.

I samband med stadsdelsnämndsreformen beslutade kommunfullmäktige att gymnasieskolan och Ungdomscentrum skulle ha uppföljningsansvaret för stadens

ungdomar i åldern 16-20 år. Ungdomscentrum har nu avvecklats och ansvaret för dessa ungdomar har flyttats till utbildningsnämnden.

Utbildningsnämnden har ansvar för att informera grundskolans elever om gymnasiet. Detta sker genom en programguide, som visar stadens utbud av gymnasieutbildningar och en gymnasiemässa. Studie- och yrkesvägledarna arbetar med elever och föräldrar vid ansökning till gymnasieskolan under våren och många arbetar även under sommaren, för att se intagningsresultaten för eleverna. Då kan de hjälpa elever som inte antagits till fortsatta studier och dem som avböjt erbjudande om plats. Vid höstterminens start kontaktar grundskolans studie- och yrkesvägledare ofta elever och föräldrar för att försöka få eleven till gymnasiet. Studie- och yrkesvägledarna har då inte längre något formellt ansvar för eleverna, då de lämnat grundskolan.

Gymnasieskolans rektorer har i sina svar visat att de har fungerande rutiner för elevernas frånvarorapportering och att de vidtar åtgärder för att minska andelen elever som "hoppas av" studierna. Liksom grundskolans rektorer saknar man forum för erfarenhetsutbyte mellan skolformerna och anser att ansvarsfördelningen mellan stadsdelsnämnderna och utbildningsförvaltningen är otydlig, vad gäller ungdomar mellan 16 och 20 år.

1996 och 2003 genomfördes undersökningar för att kartlägga ungdomar som inte går i gymnasieskolan. Av svaren framgick att 62 % studerade, bland annat i andra kommuner, utomlands, i friskolor, vid komvux eller i särskolor. Endast ca 8 % av ungdomarna hade ett arbete. Revisionskontorets bedömning av uppföljningen blev, att staden inte har någon samlad bild av ungdomar 16–20 år och föreslår att den interna kontrollen i samband med registrering av gymnasieelever förbättras.

Utredningen "Unga utanför" föreslår att kommunen skall ha ett lagstadgat ansvar för att söka upp och stödja varje individ upp till 20 år, som inte har någon känd sysselsättning. I Stockholm ledde detta till projektet "Navigatorcentrum".

USK undersökte ungdomars sysselsättning under 2002. Utbildningsförvaltningen har 2004 genomfört kartläggningar över ungdomar som inte fullföljt sina gymnasiestudier. Under våren 2005 kommer ytterligare kartläggningar att ske av arbetslösa ungdomar och ungdomar aktuella inom socialtjänsten. Projektgruppens undersökningar skall mynna ut i ett förslag till hur "Navigationscentra" skall fungera i Stockholm. Förslaget skall vara klart i maj 2005.

Flera stadsdelsnämnder har initierat lokala kartläggningar av gruppen unga som hoppat av gymnasieskolan och som saknar sysselsättning. Aktiviteter genomförs i samarbete med till exempel Arbetsförmedlingen. Insatserna är dock inte tillräckliga.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen håller med revisorsgruppernas bedömning om att uppföljningsansvaret för ungdomar i åldern 16-20 måste förtydligas. Dessutom bör begreppet uppföljningsansvar klart definieras, så att det konkreta ansvaret för olika delar fastslås. Kartläggning och information måste kompletteras med uppföljning av vilka utbildningar, vård, praktik, arbetsmarknadsåtgärder eller andra insatser som avses för ungdomarna.

Rapporten behandlar elevernas övergång från grundskola till gymnasieskola. Förvaltningen anser att det finns väl fungerande rutiner för själva övergången och

att grundskolan hjälper eleverna till dess intagningen är avslutad i augusti. Därefter har grundskolan inte längre något formellt ansvar för eleven. Gymnasieskolan har ej heller skyldighet att rapportera avhopp.

Förvaltningen stöder revisorernas bild av att det saknas forum för grundskolans och gymnasiet skolledare att mötas för erfarenhetsutbyten. Krav på ett ökat samarbete mellan skolformer finns även i kommunstyrelsens förslag till budget för år 2005.

Förvaltningen anser att det är en brist att rapporten ej berör de ungdomar socialtjänsten kommer i kontakt med och särskolans eller S:t Örjans elever. Rapporten behandlar främst uppföljningsansvaret för de ungdomar som har normal inlärningsförmåga och ett fungerande socialt beteende. Rapporten grundar sig endast på enkätsvar från grund- och gymnasieskola, medan socialtjänstens tjänstemän ej tillfrågats. Revisionskontoret bör även granska de elever som hoppar av gymnasieskolans individuella program och som socialtjänsten redan i dag har stora behandlingsinsatser för. Insatserna har oftast tyngdpunkt på ett bra vårdinnehåll, medan utbildningsdelen har en lägre kvalitet. Dessa ungdomar har oftast en bristfällig skolgång. I och med att socialtjänsten får ta ansvar för dessa ungdomars dagliga sysselsättning på grund av bristande alternativa gymnasieformer, "berövas" de möjligheten att få gymnasiekompetens. Att utan den utbildningsnivån ta sig fram på dagens arbetsmarknad är mycket svårt. Eftersom denna gruppen ungdomar tillsammans med elever inom S:t Örjans skolor och skolor som ingår som del i behandlingshem, är en målgrupp med särskilda behov är det av största vikt att uppföljningsansvaret vad gäller dessa grupper utbildningsbehov ej blir eftersatt.